

บทคัดย่อ

สัญญาเลขที่ RDG5610035

หัวหน้าโครงการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ เศรษฐมาลินี

อีเมล naisuchart@gmail.com

ระยะเวลาดำเนินงาน 1 สิงหาคม 2556 – 31 กรกฎาคม 2558

งานวิจัยนี้มุ่งสนใจศึกษาถึงปฏิบัติการการสร้างสันติภาพในชีวิตประจำวันของชุมชนมุสลิมในภาคเหนือในท่ามกลางความหลากหลายทางศาสนาชาติพันธุ์ ซึ่งปัจจุบันยังมีการศึกษาทางด้านนี้น้อยมากทั้งด้านประเด็นและพื้นที่ที่ศึกษามุสลิมในภาคเหนือ โดยมุ่งหวังว่าความเข้าใจดังกล่าวจะเป็นบทเรียนสำคัญเพื่อช่วยเติมเต็มงานมุสลิมศึกษาในสังคมไทย และมองเห็นร่องรอยของแนวการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติในท่ามกลางความหลากหลายซึ่งนับวันจะถูกบดบังด้วยมายาคติและความหวาดระแวงต่อกันและกันมากยิ่งขึ้นอันอาจนำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรงได้ในอนาคต

งานศึกษานี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยทางมานุษยวิทยาด้วยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในวิถีชีวิตการปฏิบัติในชีวิตประจำวันของผู้คนในชุมชนมุสลิมในภาคเหนือ 2 ชุมชน ที่อาศัยอยู่ร่วมกันกับชาวไทยพุทธด้วยความสันติ ได้ใช้แนวความคิดในการศึกษาเกี่ยวกับการดำรงอยู่ร่วมกัน และความยืดหยุ่นทางสังคมในสังคมพหุวัฒนธรรมทางศาสนาชาติพันธุ์

ผลการศึกษาจากงานวิจัยในครั้งนี้พบว่า ชุมชนมุสลิมทั้งสองแห่งในชายแดนภาคเหนือ ได้แก่ ชุมชนมุสลิมบ้านยาง อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ ชุมชนมุสลิม อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน มีการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติอันเป็นผลจากการมีปฏิบัติการในชีวิตประจำวันในระดับชุมชนท้องถิ่นในการดำรงอยู่ร่วมกัน โดยมีเงื่อนไขสำคัญต่างๆ เพื่อการสร้างสันติภาพดังนี้

- 1) การปฏิสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างเข้มข้นภายใต้การเคารพในความแตกต่าง

- 2) การสร้างอัตลักษณ์ร่วมบางอย่างเพื่อความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน
- 3) การมีส่วนร่วมในตัดสินใจปัญหาของชุมชนร่วมกัน
- 4) ความพยายามที่จะความเข้าใจผู้อื่น

ผลการศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายคือ ให้หุ้นส่วนทุกฝ่ายที่ทำงานด้านการสร้างสันติภาพในสังคมจะต้องหาแนวทางในการสร้างเงื่อนไขเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้การดำรงอยู่ร่วมกันของผู้คนในชุมชนและสังคมเป็นไปอย่างสันติ ดังนี้

- 1) รัฐควรมีนโยบายสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างศาสนาชาติพันธุ์เพื่อการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคม
- 2) พัฒนาและสนับสนุนให้เกิดศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านศาสนาและชาติพันธุ์เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างศาสนา
- 3) สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ในระดับชุมชน เพื่อให้คนที่มีพื้นฐานที่ต่างกันด้านศาสนาและชาติพันธุ์จะได้มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างเข้มข้น และเรียนรู้การเคารพในความแตกต่างของผู้อื่น
- 4) พัฒนาศักยภาพของผู้นำศาสนาและผู้นำในระดับชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจในแนวคิดการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมพหุลักษณะทางศาสนาและชาติพันธุ์
- 5) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างศาสนาผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การสร้างสันติภาพ, การสร้างสันติภาพจากเบื้องล่าง, สังคมพหุลักษณะ, อัตลักษณ์ทางศาสนาชาติพันธุ์, มุสลิมภาคเหนือของไทย

Abstract

Project Code: RDG5610035

Project Head: Assistant Professor Dr. Suchart Setthamalinee

E-Mail: naisuchart@gmail.com

Project Duration: 1 August 2013 – 31 July 2015

This research aims to study daily practices for peacebuilding of Muslims in ethnoreligious pluralistic communities in northern Thailand. Currently, there are very few studies in this area to study issues of Muslims in the north. Hopefully, the study will fill the gap of Muslim studies in Thailand, and more importantly may be a good lesson for peacefully coexisting to overcome the myths and mistrust towards each other which may lead to violent conflicts in the future.

This study conducts anthropological research by using various methods for collecting data such as in-depth interview and participant observation in daily practices of two Muslim communities in northern Thailand which peacefully coexist with Thai Buddhists. The researcher employs concepts of coexistence and social cohesion to analyze the data of this study. The research finds conditions for peacebuilding from below as the following factors:

- 1) Active engagement and respect the differences.
- 2) Constructing some common identities for a sense of oneness.
- 3) Participatory in decision making of any issues in the community.
- 4) Attempting to understand others.

For the policy recommendations, the study suggests that every partner of peacebuilding should find ways for building peace in the community and society as follow:

- 1) The government should implement a policy of interfaith network for peacebuilding in Thai society.
- 2) Develop and support a learning center for religious and ethnic groups to promote understanding between religions.
- 3) Support activities at the community level for bringing people in different faiths to engage and learn to respect each other.
- 4) To develop the potential of religious and community leaders to build understanding of the concept of peaceful co-existence in an ethnoreligious pluralistic society.
- 5) Strengthening more understanding between religions through various channels.

Keywords: peacebuilding, peacebuilding from below, pluralistic society, ethnoreligious identity, Muslims in northern Thailand